

แผนการใช้ที่ดินตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน
กันยายน 2566

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme : UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรีร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2 และกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี
กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-4
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-8
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่ดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่ดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดปราจีนบุรี (พ.ศ. 2536-2565)	2-3
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	2-4
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ปี 2565	2-8
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ปี 2565	2-8
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ปี 2565	2-10
3-1	สมบัติดิน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	3-3
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-1
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	6-5
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571	7-5
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-9
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)	7-10

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	2-1
2-2	สมุดลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดปราจีนบุรี	2-3
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	2-7
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	3-4
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี	6-6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งเป็นส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือการนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำเสร็จทั้งประเทศ ภายในปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy : BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่างๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกร ในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

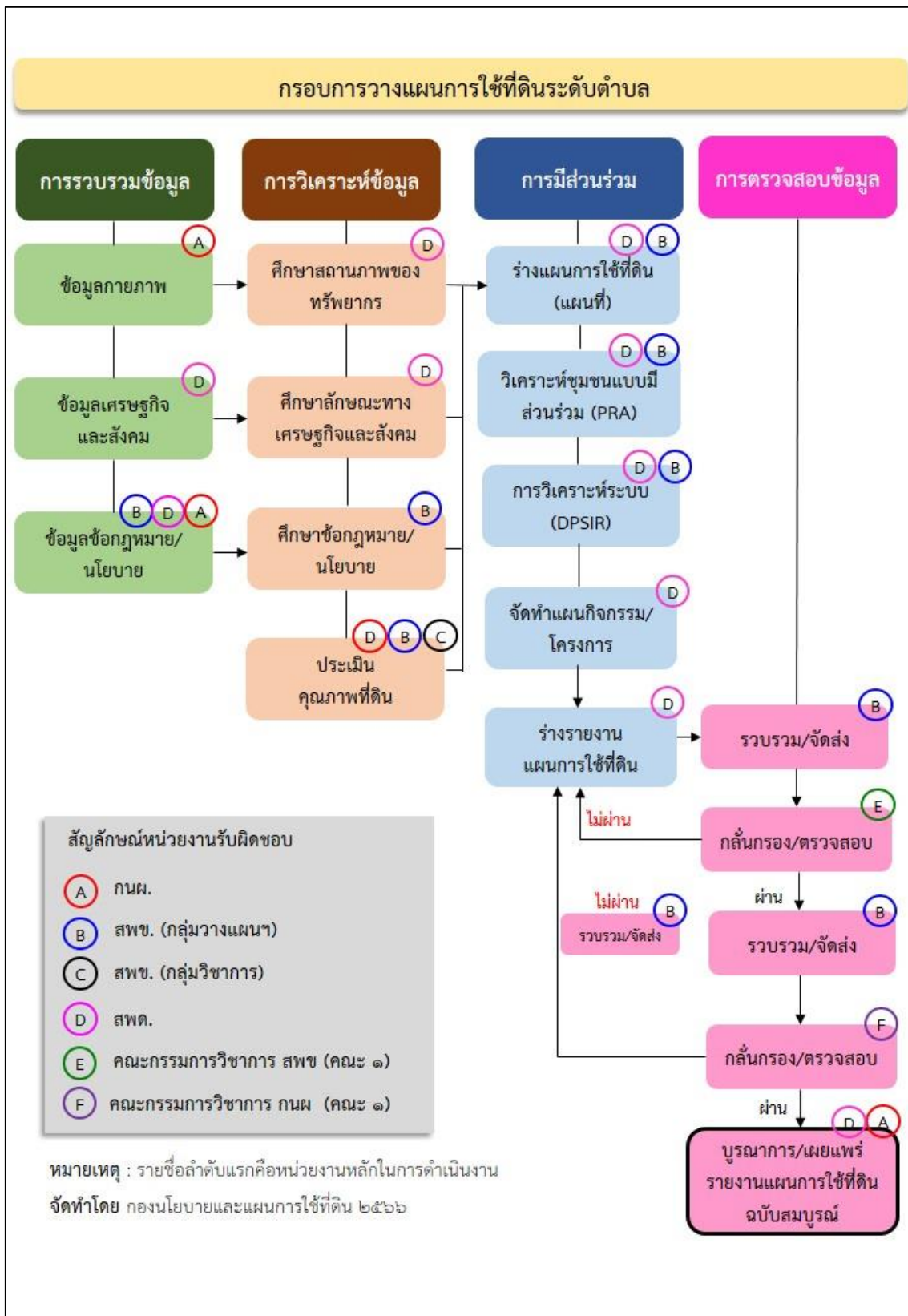
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของงบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่นๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล แสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

ชุมชนน่าอยู่ เศรษฐกิจพัฒนา ส่งเสริมการศึกษา ร่วมรักษาธรรมชาติป่าชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดอน สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำบางปะกง มีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทานไหลผ่าน เช่น คลองคล้า

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 28.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.2 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 24.3 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,779.9 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 133 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 367.2 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 22 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดปราจีนบุรี ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝน ได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมถึงกลางเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนมีนาคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

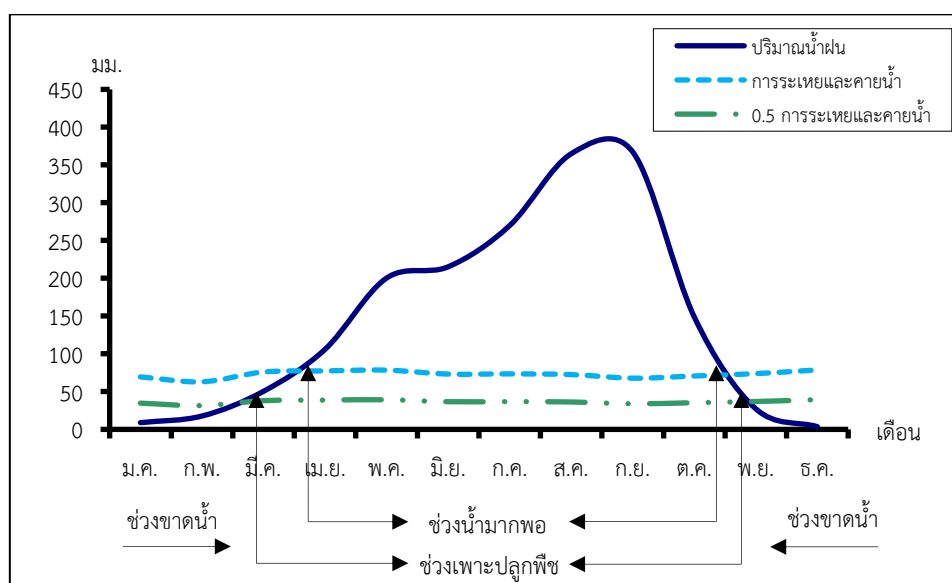
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดพิจิตร¹ (พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ² (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	21.4	33.3	27.0	64.0	8.9	1.6	69.4	8.8
ก.พ.	23.1	34.9	28.4	67.0	17.7	2.1	63.0	17.2
มี.ค.	24.8	36.3	29.7	70.0	50.4	5.3	76.0	46.3
เม.ย.	25.6	36.8	30.3	72.0	106.0	8.8	77.4	88.0
พ.ค.	25.8	35.7	29.8	77.0	200.3	14.9	78.4	136.1
มิ.ย.	25.5	34.5	29.2	80.0	215.2	18.0	73.2	141.1
ก.ค.	25.2	33.6	28.7	82.0	269.8	20.1	73.5	152.0
ส.ค.	25.1	33.3	28.4	82.0	364.9	22.4	72.5	161.5
ก.ย.	25.0	33.1	28.3	83.0	367.2	21.6	67.8	161.7
ต.ค.	24.8	33.3	28.4	77.0	148.7	13.6	70.7	113.3
พ.ย.	23.7	33.4	28.1	68.0	27.2	3.9	73.8	26.0
ธ.ค.	21.6	32.6	26.8	62.0	3.6	1.0	78.7	3.6
เฉลี่ย	24.3	34.2	28.6	73.7	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,779.9	133.3	874.5	1,055.6

หมายเหตุ : ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ต่ำลงดงมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดพิจิตร

2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566) พบว่า สภาพการใช้ที่ดินตำบลดงบัง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้ (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-3)

1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 3,598 ไร่ หรือร้อยละ 16.30 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ถนน หมู่บ้านบนพื้นราบ สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ และโรงงานอุตสาหกรรม

2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 11,811 ไร่ หรือร้อยละ 53.48 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1) เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม มีเนื้อที่ 40 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของพื้นที่ตำบล

2.2) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 5,673 ไร่ หรือร้อยละ 25.69 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว และนาไร่

2.3) พืชไร่ มีเนื้อที่ 1,394 ไร่ หรือร้อยละ 6.31 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ มันสำปะหลัง และไร่ร้าง

2.4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 385 ไร่ หรือร้อยละ 1.73 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง กระท้อน ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม และขนุน

2.5 ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 3,673 ไร่ หรือร้อยละ 16.63 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ปลูกเพื่อการค้า ยุคาลิปตัส ยางพารา ปาล์มน้ำมัน กฤษณา ตะกั่ว และไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม

2.6) พืชทางเลือก มีเนื้อที่ 21 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ

2.7) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 478 ไร่ หรือร้อยละ 2.17 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก/สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

2.8) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 147 ไร่ หรือร้อยละ 0.67 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา ฟาร์มจระเข้ และสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง

3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 1,416 ไร่ หรือร้อยละ 6.42 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์ และป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู

4) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 4,932 ไร่ หรือร้อยละ 22.33 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า บ่อลูกรัง บ่อดิน และพื้นที่ถม

5) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 325 ไร่ หรือร้อยละ 1.47 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง และบ่อน้ำในไร่นา

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลดงบัง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,598	16.30
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	3,343	15.14
U201/A401	หมู่บ้านบนพื้นราบ/ไม้ผลผสม	6	0.03
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	147	0.67
U405	ถนน	87	0.39
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	15	0.07

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

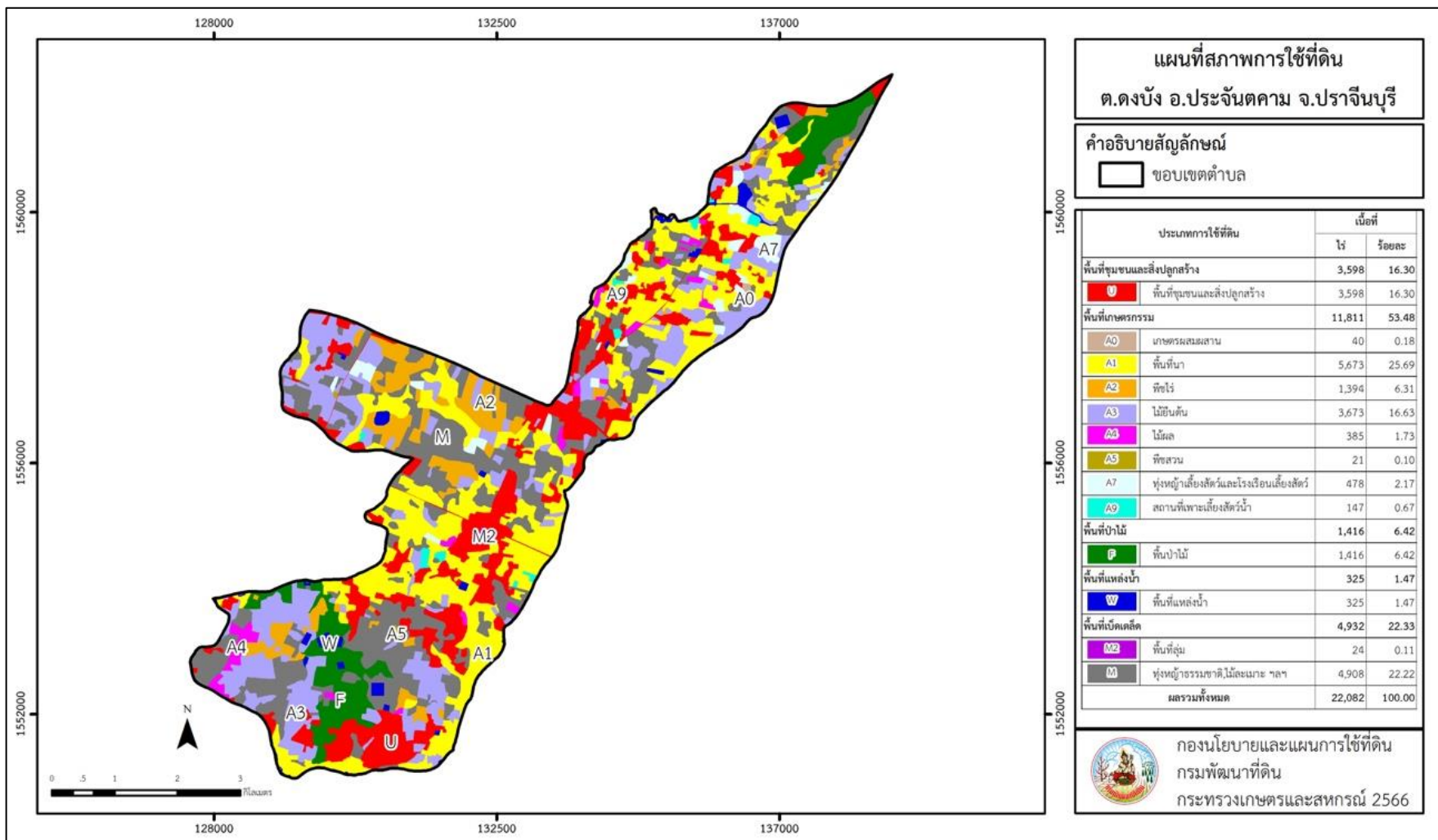
หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A	พื้นที่เกษตรกรรม	11,811	53.48
A001	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	40	0.18
A100	นาไร่	234	1.06
A101	นาข้าว	5,439	24.63
A200	ไร่ไร่	40	0.18
A204	มันสำปะหลัง	1,354	6.13
A300	ไม้ยืนต้นไร่/เสื่อมโทรม	13	0.06
A302	ยางพารา	223	1.01
A303	ปาล์มน้ำมัน	23	0.10
A304	ยูคาลิปตัส	1,597	7.23
A315	ไม้ปลูกเพื่อการค้า	1,803	8.17
A322	กฤษณา	2	0.01
A323	ตะกั่ว	12	0.05
A400	ไม้ผลไร่/เสื่อมโทรม	29	0.13
A401	ไม้ผลผสม	244	1.10
A407	มะม่วง	73	0.33
A416	ขนุน	12	0.05
A417	กระท้อน	27	0.12
A502	พืชผัก	17	0.08
A503	ไม้ดอก ไม้ประดับ	4	0.02
A703	โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีก	364	1.65
A703/A902	โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีก/สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	114	0.52
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไร่	19	0.09
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	105	0.48
A905	ฟาร์มจระเข้	23	0.10
F	พื้นที่ป่าไม้	1,416	6.42
F200	ป่าผลัดใบรกรากพื้นที่	502	2.28
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	914	4.14
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	4,932	22.33
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	800	3.62
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	3,360	15.22
M201	พื้นที่ลุ่ม	24	0.11

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	205	0.93
M302	บ่อลูกรัง	495	2.24
M304	บ่อดิน	25	0.11
M405	พื้นที่ถม	23	0.10
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	325	1.47
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	73	0.33
W202	บ่อน้ำในไร่นา	252	1.14
ผลรวมทั้งหมด		22,082	100.00

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลดงบัง อำเภอบางขัน จ.ตรัง

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลดงบัง มีประชากรรวม 4,166 คน แยกเป็นชาย 2,049 คน เป็นหญิง 2,117 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 117.91 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,513 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 711 ครัวเรือน หรือร้อยละ 46.99 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 802 ครัวเรือน หรือร้อยละ 53.01 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียด ในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลดงบัง	1,513	2,049	2,117	4,166
หมู่ที่ 1 ดงบัง	138	213	217	430
หมู่ที่ 2 ตม	111	169	144	313
หมู่ที่ 3 นา	221	308	318	626
หมู่ที่ 4 โนน	193	306	316	622
หมู่ที่ 5 สวนผึ้ง	119	192	191	383
หมู่ที่ 6 เนินบาก	132	154	153	307
หมู่ที่ 7 เนินแดง	255	281	273	554
หมู่ที่ 8 เนินยาง	61	66	91	157
หมู่ที่ 9 เนินอุดม	106	148	170	318
หมู่ที่ 10 หนองข้าวหลาม	177	212	244	456

ที่มา: กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ปี 2565

รายการ	จำนวน(ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	1,513	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	711	46.99
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	802	53.01

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี มีพื้นที่รวมทั้งหมด 22,082 ไร่ และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,513 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 14.59 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรม 11,811 ไร่ หรือร้อยละ 53.48 ของเนื้อที่ตำบล (ตารางที่ 2-2) และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 16.61 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพในตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา เนื่องจากจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 711 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด นอกจากนี้เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์โดยส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภคและจำหน่าย ได้แก่ โค กระบือ สุกร และไก่

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 338,018 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 111,207 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 119,101 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 39,184 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 218,917 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 72,023 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลดงบัง	293,929	29,144	12,394	2,552	338,018	111,207	119,101	39,184
หมู่ที่ 1 ดงบัง	295,763	-	-	-	295,763	104,655	14,765	5,224
หมู่ที่ 2 ตม	340,949	62,000	9,492	339	412,780	147,600	73,586	26,313
หมู่ที่ 3 นา	198,517	18,756	9,324	694	227,291	74,352	168,554	55,138
หมู่ที่ 4 โนน	283,068	55,625	12,427	1,563	352,682	115,752	80,092	26,287
หมู่ที่ 5 สวนผึ้ง	387,867	36,843	11,333	-	436,044	120,676	92,122	25,495
หมู่ที่ 6 เนินบาก	321,084	23,495	1,687	-	346,266	136,209	183,593	72,219
หมู่ที่ 7 เนินแดง	281,163	1,464	16,744	3,680	303,051	98,443	108,859	35,362
หมู่ที่ 8 เนินยาง	222,372	10,267	14,437	17,593	264,670	91,781	124,860	43,298
หมู่ที่ 9 เนินอุดม	278,420	29,493	41,493	11,203	360,609	133,059	256,304	94,572
หมู่ที่ 10 หนองข้าวหลาม	396,139	67,842	12,386	297	476,664	134,103	99,167	27,899

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดในปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงานโครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่พบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่

3.1.2 **ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ** จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ คือ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 1,492 ไร่ และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 20,590 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลดงบัง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี พ.ศ. 2536-2565 มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,779.9 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลดงบัง มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองคล้า คลองตะเม็ง คลองลึก คลองวังหมากแวง คลองเว้ง และคลองหนองน้ำเขียว

3.2.3 จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลดงบัง มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 25 บ่อ และมีจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี พบหน่วยแผนที่ดิน 9 หน่วยแผนที่ดิน ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 3 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Bt-slA ชุดดินบุณฑริก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,513 ไร่ หรือร้อยละ 29.49 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Kkn-clA ชุดดินเกาะขนุน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 341 ไร่ หรือร้อยละ 1.54 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Lah-fl-slA ดินละหานทรายที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 247 ไร่ หรือร้อยละ 1.12 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 6 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Kb-gLB ชุดดินกบินทร์บุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,788 ไร่ หรือร้อยละ 12.63 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Kb-gm,lsk-slA/b ดินกบินทร์บุรีที่มีจุดประสีเทาและเป็นดินร่วนปนชั้นส่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทนา มีเนื้อที่ 2,791 ไร่ หรือร้อยละ 12.64 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Kb-lsk-gsLA ดินกบินทร์บุรีที่เป็นดินร่วนปนชั้นส่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,888 ไร่ หรือร้อยละ 13.08 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Kb-lsk-gsLB ดินกบินทร์บุรีที่เป็นดินร่วนปนชั้นส่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 396 ไร่ หรือร้อยละ 1.79 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-slB ชุดดินปักธงชัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,144 ไร่ หรือร้อยละ 23.30 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-mw-slB ดินปักธงชัยที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 974 ไร่ หรือร้อยละ 4.41 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินตื้น มีเนื้อที่ 8,863 ไร่ หรือร้อยละ 40.14 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินกบินทร์บุรี (Kb) ดินกบินทร์บุรีที่มีจุดประสีเทาและเป็นดินร่วนปนชั้นส่วนหยาบ (Kb-gm,lsk) และดินกบินทร์บุรีที่เป็นดินร่วนปนชั้นส่วนหยาบ (Kb-lsk)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี แสดงในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

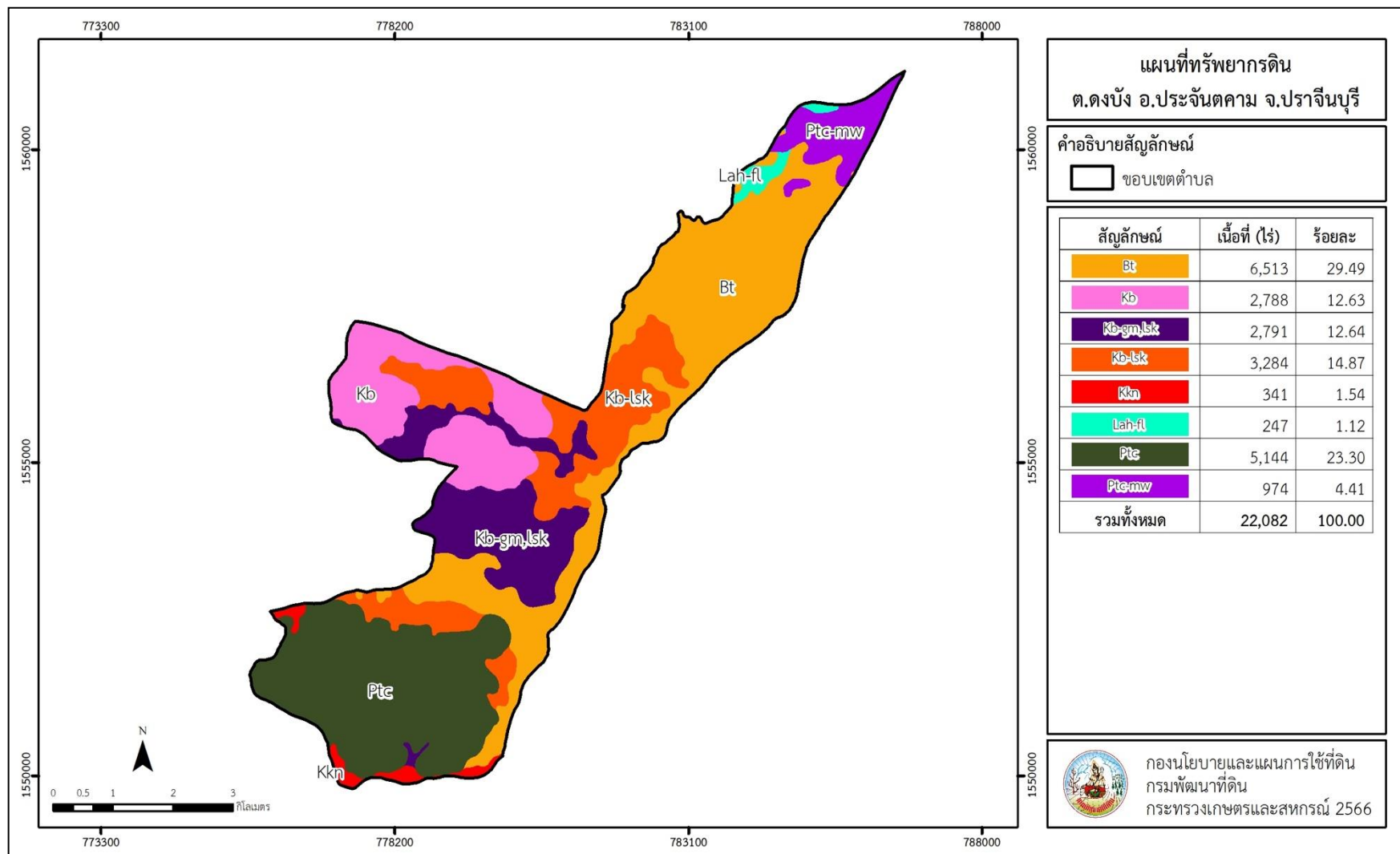

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอืดตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Bt-sIA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	6,513	29.49
Kb-glB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-7.0	4.5-5.5	<2	-	2,788	12.63
Kb-gm,lsk-slA/b	0-2	0-50	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-7.0	4.5-5.5	<2	-	2,791	12.64
Kb-lsk-gsIA	0-2	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-7.0	4.5-5.5	<2	-	2,888	13.08
Kb-lsk-gsIB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-7.0	4.5-5.5	<2	-	396	1.79
Kkn-clA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	341	1.54
Lah-fl-sIA	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	247	1.12
Ptc-mw-sIB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	974	4.41
Ptc-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	5,144	23.30
รวมทั้งหมด											22,082	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลดงบัง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ตำบลดงบัง เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลดงบัง คือ

- 1) ดินค่อนข้างเป็นทราย
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์พื้นที่ลุ่มและพื้นที่ดอน สาเหตุเกิดจาก ปลุกพืชชนิดเดิมซ้ำๆ ในพื้นที่เดิมนานๆ ไม่มีการปรับปรุงบำรุงดิน/พักหน้าดิน หรือตากดิน นิยมใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี และใช้ในปริมาณมากเกินไป ทำให้หน้าดินแน่น โครงสร้างของดินเสีย

- 3) การชะล้างพังทลายของดิน

- 4) พื้นที่แล้งซ้ำซาก (ฤดูแล้ง)

- 5) พื้นที่น้ำท่วมขัง ช่วงฤดูน้ำหลาก

- 6) ดินตื้นปนเศษหิน ก้อนกรวด หรือลูกรัง

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลดงบัง มี 3 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน

- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

- 3) ปรับรูปที่ดิน และเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) ดินเสื่อมโทรม

- 1.2) น้ำขาดแคลน

- 1.3) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- 1.4) นโยบายจากภาครัฐ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน

- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ (แก้มลิง)

- 2.3) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร/คลองส่งน้ำ (คลองไส้ไก่)/ฝายชะลอน้ำ

- 2.4) นโยบายจากภาครัฐ อาทิเช่น ต้องการให้ปัจจัยในการผลิตมีราคาถูกลง เช่น

ปุ๋ยเคมี, สารเคมี พันธุ์พืช, พันธุ์สัตว์, ต้องการลดต้นทุนการผลิตและอยากให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น, อยากรให้मितลาดรับซื้อที่แน่นอนและรับซื้อในราคาที่เป็นธรรม

3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 4 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
- 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.4) น้ำท่วมขังช่วงฤดูน้ำหลาก

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 9 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ต้นเขินจากตะกอน
- 4.2) น้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก ทำให้ผลผลิตเสียหาย
- 4.3) ราคาผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนในการผลิตสูง ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง
- 4.4) รายได้น้อยลง ภาระหนี้สินเพิ่มมากขึ้น
- 4.5) ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ปลุกพืชเชิงเดี่ยว ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์ ขาดความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีที่ถูกต้อง สภาพแวดล้อมถูกทำลาย
- 4.6) ขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ
- 4.7) ขาดพันธุ์พืช / พันธุ์ที่ดีที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม
- 4.8) ขาดความรู้ในเพิ่มศักยภาพการผลิต การตลาด
- 4.9) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

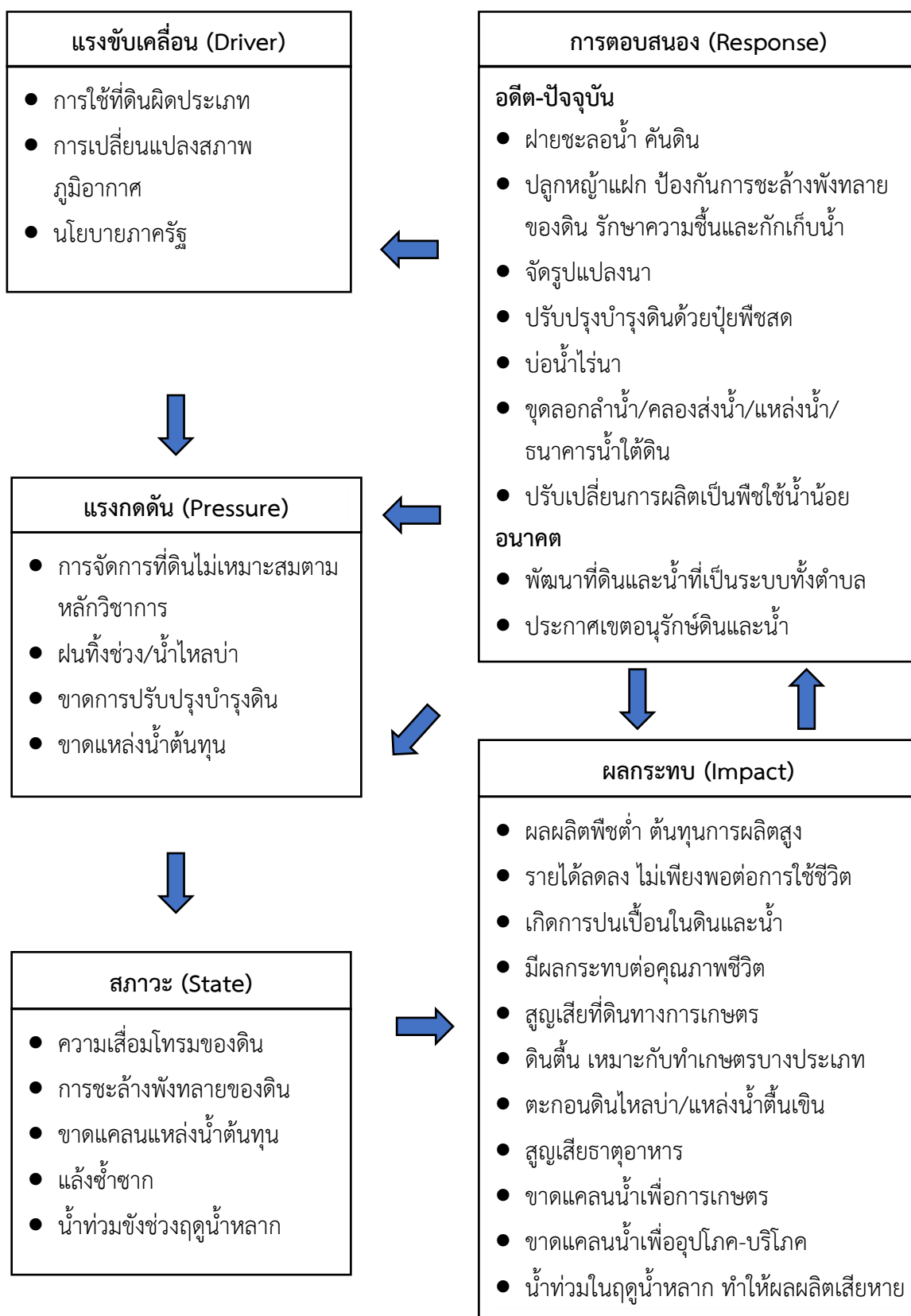
5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

- 5.1) ฝายชะลอน้ำ
- 5.2) คันดิน
- 5.3) ปลุกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- 5.4) จัดรูปแปลงนา
- 5.5) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
- 5.6) บ่อน้ำไร่นา
- 5.7) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ/ธนาคารน้ำใต้ดิน
- 5.8) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
 - (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้ (รูปที่ 4-2)

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวระหว่างกลางเดือนเมษายนถึงเดือนธันวาคม หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวในพื้นที่ที่ขาดแคลนแหล่งน้ำ ก็จะปล่อยพื้นที่ทิ้งร้างจนกว่าจะเริ่มต้นฤดูการผลิตข้าวใหม่ แต่พื้นที่ที่มีแหล่งน้ำ จะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ มะเขือ พริก กะเพรา โหระพา ข่า ตะไคร้ ถั่วเขียว ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายน

2) พืชไร่ ได้แก่ มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝนช่วงกลางเดือนเมษายน และมีอายุการจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยว 10 – 14 เดือน ช่วงที่มีการเก็บเกี่ยวสูงสุดคือช่วงเดือนกรกฎาคม

3) ไม้ผล ได้แก่ มะม่วง

4) ไม้ยืนต้น ได้แก่ ยูคาลิปตัส และไม้ปลูกเพื่อการค้า

5) พืชผัก ได้แก่ ขมิ้นชัน ฟักทะลายโจร มะเขือเทศ มะเขือเปราะ

ชนิดพืช	เดือน												
	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	
	พื้นที่ลุ่ม												
ข้าวนาปี													
	พื้นที่ดอน												
พืชไร่													
ไม้ผล													
ไม้ยืนต้น													
พืชผัก													

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกร่อง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ		S3w

ตารางที่ 5-1 (ต่อ)

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วย ที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง มะม่วง ยูคาลิปตัส ไม้ปลูก
เพื่อการค้า ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร มะเขือเทศ มะเขือเปราะ

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม
จังหวัดปราจีนบุรี ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	มันสำปะหลัง	มะม่วง	ยูคาลิปตัส	ไม้ปลูกเพื่อการค้า	ขมิ้นชัน	ฟ้าทะลายโจร	มะเขือเทศ	มะเขือเปราะ
Bt-sIA	S2ns	N	S3o	S3o	No	N	N	S3o	
Kb-glB	S3o	S3r	N	S3r	S2rsn	S2rns	S2rns	S2erns	
Kb-gm,lsk-sIA/b	S2rons	N	N	S3r	S2rsn	N	N	S3o	
Kb-lsk-gsIA	S3o	S3r	N	S3r	S2rsn	S2rns	S2rns	S2rns	
Kb-lsk-gsIB	S3o	S3r	N	S3r	S2rsn	S2rns	S2rns	S2erns	
Kkn-clA	S2n	N	S3o	S3o	No	N	N	S3o	
Lah-fl-sIA	S2ons	N	S3o	S2sn	S3o	N	N	S3o	
Ptc-mw-slB	S2ewons	S2ons	S2ns	S2sn	S2sn	S2ons	S2ons	S2ens	
Ptc-slB	S3o	S2n	S2ns	S2sn	S2sn	S2n	S2ns	S2ens	

หมายเหตุ: ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- r = สภาพการหยั่งลึกของราก
- z = สารพิษ
- x = การมีเกลือมากเกินไป
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายในปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลหัตถภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยา และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้าน เพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 เขตการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี สามารถกำหนดออกเป็น 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชน และสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นนอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 5 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 11,815 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 53.51 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมขั้นดี พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตมากที่สุดที่ตำบล เนื่องจากเป็นพื้นที่ติดแม่น้ำคลอง สามารถสูบน้ำช่วยในการปลูกพืชเพื่อทำการเกษตรนอกฤดูฝน โดยเฉพาะข้าวนาปรังและพืชอายุสั้นได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช ส่งผลให้มีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกในระดับสูงถึงปานกลาง มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2110) มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมสูงถึงปานกลาง ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะ นาปีตามด้วยนาปรัง และบางพื้นที่ทำนาปีตามด้วยพืชฤดูแล้งชนิดต่าง ๆ เช่น มะเขือเปาะ พริก ถั่วฝักยาว แตงกวา กะเพรา โหระพา ข่า ตะไคร้ ถั่วเขียว เป็นต้น

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมขั้นดี แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 406 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.84 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 366 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.66 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ มันสำปะหลัง

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 1,396 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 6.32 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยูคาลิปตัส และไผ่ปลูกเพื่อการค้า

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูก ได้แก่ ขมิ้นชัน และฟ้าทะลายโจร

3) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้อสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 5,249 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 23.77 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 386 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.75 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะม่วง

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 2,278 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 10.32 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยูคาลิปตัส และไม้ปลูกเพื่อการค้า

(4) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 1,028 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.66 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ มันสำปะหลัง

(5) เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2350) มีเนื้อที่ 45 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.21 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูก ได้แก่ ขมิ้นชัน และฟ้าทะลายโจร

4) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 148 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.68 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

5) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 478 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.16 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 1 เขตรอง ได้แก่ เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 478 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.16 ของเนื้อที่ตำบล โดยประเภทของโรงเรือนที่พบได้แก่ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ ฟาร์มจระเข้ หมู วัว และควาย

6.2.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 3,600 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 16.30 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 3,585 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 16.24 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 15 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

(3) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 0 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.00 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อน ท้องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

6.2.3 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 326 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.47 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 74 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.34 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วยหนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 251 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.14 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.4 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 4,928 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 22.32 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า บ่อดิน บ่อลูกรัง พื้นที่ดินถม ที่ทิ้งขยะ เป็นต้น

6.2.5 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 1,412 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 6.40 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

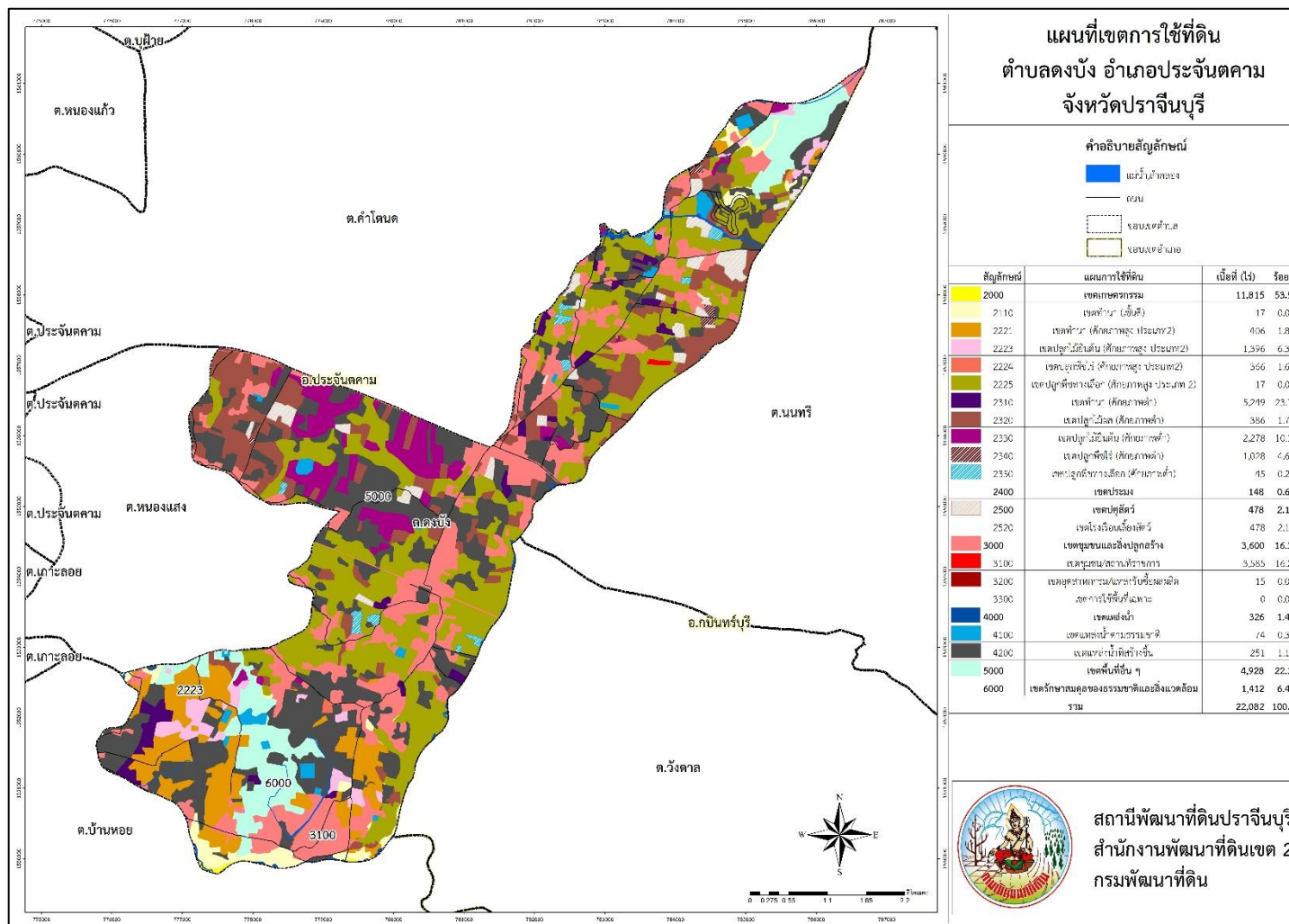
ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลดงบัง อำเภอบางบาล จังหวัดปทุมธานี

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
1. เขตเกษตรกรรม	11,815	53.51
1.1 เขตเกษตรกรรมขั้นดี	17	0.08
1) เขตทำนา	17	0.08
1.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)	2,185	9.90
1) เขตทำนา	406	1.84
2) เขตปลูกไม้ยืนต้น	1,396	6.32
3) เขตปลูกพืชไร่	366	1.66
4) เขตปลูกพืชทางเลือก	17	0.08
1.3 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	8,986	40.71
1) เขตทำนา	5,249	23.77
2) เขตปลูกไม้ผล	386	1.75
3) เขตปลูกไม้ยืนต้น	2,278	10.32
4) เขตปลูกพืชไร่	1,028	4.66
5) เขตปลูกพืชทางเลือก	45	0.21
1.4 เขตประมง	148	0.67
1.5 เขตปศุสัตว์	478	2.16
1) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	478	2.16
2. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,600	16.30
2.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	3,585	16.24
2.2 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	15	0.07
2.3 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	0	0.00
3. เขตแหล่งน้ำ	326	1.47
3.1 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	74	0.34
3.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	251	1.14
4. เขตพื้นที่อื่นๆ	4,928	22.32
5. เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1,412	6.40
รวม	22,082	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลบึง อำเภोजันทคาม จังหวัดปราจีนบุรี

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบึง อำเภोजันทคาม จังหวัดปราจีนบุรี

บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรีแล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.2567-2571

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลดงบังไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง เพื่อมีมติให้ความร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่ดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

7.2.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน

1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์

1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

1.1.5) การรณรงค์ไถกลบตอซัง

1.1.6) การจัดหาปุ๋ยมาร์ล

1.1.7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินเปรี้ยว

1.2) การบริหารจัดการน้ำ

1.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

1.2.2) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ

2) เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น และเขตปลูกพืชทางเลือก มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน

2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์

- 2.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 2.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 2.1.5) การรณรงค์เฝ้าติดตาม
 - 2.1.6) การจัดหาปุ๋ยมาร์ล
 - 2.1.7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินเปรี้ยว
 - 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 2.2.2) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 3) เขตประมง มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
 - 3.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 3.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 3.1.2) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 7.2.2 เขตพื้นที่แหล่งน้ำ มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้
- 1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.3 กิจกรรมที่ดำเนินการของส่วนราชการอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

- 1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
 - 1.1) ใช้ตลาดนำการผลิต ควบคุมราคาสินค้าเกษตร และจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตร (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
 - 1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว การป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง และการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
 - 1.3) การรวมกลุ่มเป็นนาแปลงใหญ่ (กรมการข้าว)
 - 1.4) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- 2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น และเขตพืชทางเลือก มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
 - 2.1) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)
 - 2.2) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช รวมถึงการควบคุมราคาสินค้าเกษตร และจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตรเพื่อจำหน่ายสินค้า (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
 - 2.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.4) สนับสนุนการขุดลอกคลอง ระบบส่งน้ำ เครื่องสูบน้ำ (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล/สำนักงานชลประทาน)

3) เขตประมง มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

3.1) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) พร้อมออกใบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

7.3.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1) สนับสนุนการขุดลอกคลอง (องค์การบริหารส่วนจังหวัด/สำนักงานชลประทานจังหวัด/สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ณ องค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ ปรับรูปที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลดงบัง กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลดงบังในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ คือ ปัญหาดินเสื่อมโทรม ปัญหารองลงมา คือ ปัญหาการขาดแคลนน้ำจนเกิดแล้งซ้ำซาก ปัญหาน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง รายได้ต่ำ หนี้สินภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (3) ดินตื้น โดยในพื้นที่ตำบลดงบัง จากการวิเคราะห์ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ตำบลดงบัง พบปัญหาดินตื้น มีเนื้อที่ 8,863 ไร่ หรือร้อยละ 40.14 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินกบินทร์บุรี (Kb) ดินกบินทร์บุรีที่มีจุดประสีเทาและเป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบ (Kb-gm,lsk) และดินกบินทร์บุรีที่เป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบ (Kb-lsk) ดินตื้นถึงชั้นเศษหิน ก้อนกรวด หรือลูกรัง ภายในความลึก 50 เซนติเมตรจากผิวดิน มีเศษหิน ก้อนกรวด ลูกรัง ปะปนมาก หรือถึงชั้นหินพื้น และปัญหาดินค่อนข้างเป็นทราย มีพื้นที่ 6,513 ไร่ หรือร้อยละ 29.49 เป็นพื้นที่ที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การระบายน้ำ ค่อนข้างเร็ว มีน้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝน

ปัญหาดินตื้นที่พบคือ มีชั้นลูกรัง ก้อนกรวด หรือเศษหินปะปน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการไถพรวนและการซอนไชของรากพืช ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เป็นดินกรด ความสามารถในการดูดซับน้ำ และธาตุอาหารต่ำ เนื้อดินเหนียวมีน้อย ทำให้การเกาะยึดตัวเม็ดดินไม่ดี เกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย

สาเหตุที่เกิดการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร เกิดจากการชะล้างพังทลายของดิน ทำให้มีการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดต้นเขิน การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่ต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้น ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์

ดินและน้ำเพื่อกักน้ำในดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระบบน้ำและน้ำท่วม จะสรุปได้ว่ามี 6 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำน้ำ เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝายกั้นน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ก่อสร้างประปาภูเขาโดยส่งน้ำด้วยท่อ P.E. (4) ขุดเจาะบ่อบาดาล (5) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ และ (6) ป้องกันน้ำท่วม

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 6 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะแก้ไขปัญหาระบบน้ำหรือน้ำท่วมในพื้นที่รับน้ำของตำบลได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาระบบน้ำในพื้นที่ตอนบน หรือน้ำท่วมในฤดูหลากในพื้นที่ราบลุ่ม จะต้องดำเนินการควบคู่กันทั้งปัญหาการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ตอนกลางด้านตะวันตก กับปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตอนบน โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบลที่รวมข้อเสนอในการแก้ไขปัญหานี้ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1.บริเวณตอนบน เป็นพื้นที่ในหมู่ที่ 7 - 10 เป็นพื้นที่ดินค่อนข้างทราย และดินตื้น มีการชะล้างพังทลายของดิน ดังนั้นจะต้องมีการปลูกป่าเสริม สร้างฝายชะลอน้ำ ขุดลอกคลอง ขุดบ่อบาดาล ก่อสร้างระบบส่งน้ำ และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 2. พื้นที่ตอนกลาง คือ หมู่ที่ 3 - 6 3. พื้นที่ตอนล่าง คือ หมู่ที่ 1 - 3 นั้น จะต้องจัดทำพัฒนาที่ดินและน้ำรวมทั้งสองพื้นที่ไปด้วยกันเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการขุดลอก ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ก่อสร้างฝายกั้นน้ำ การขุดบ่อบาดาล การสร้างคลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ หรือผนังป้องกันน้ำท่วม การจัดการพื้นที่ควรพัฒนาที่ดินและระบบน้ำ ได้แก่ การขุดลอกคลอง ก่อสร้างสระน้ำ ฝายกั้นน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำหรือผนังป้องกันน้ำท่วม การขุดบ่อบาดาล ปรับรูปที่ดินปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต และการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อให้การใช้ที่ดินสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ทั้งตัวเกษตรกร ชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตทำนา เนื้อที่ 5,672 ไร่	1.การปรับปรุงบำรุงดิน	1,352,000
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	256,000
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (75 ตัน)	2,475,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	225,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	144,000
	1.5 การรณรงค์เฝ้าติดตาม	510,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	750,000
2.1 การก่อสร้างจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	750,000	
2. เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 1,394 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	1,318,000
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	128,000
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (20 ตัน)	660,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	60,000
	1.4 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	300,000
	1.5 การรณรงค์เฝ้าติดตาม	170,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	103,000
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	103,000
3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	20,000	
3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	20,000	

ตาราง 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
3. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 368 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	1,207,200
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	51,200
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (10 ตัน)	330,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	30,000
	1.4 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์	340,000
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	6,000
	1.6 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	450,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	144,200
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	144,200
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	50,000
3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	50,000	
4. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 3,674 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	937,100
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	51,100
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (15 ตัน)	495,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	45,000
	1.4 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์	340,000
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	6,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	82,400
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	82,400

ตาราง 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	120,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	120,000
5. เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 62 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	377,100
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	25,600
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (5 ตัน)	165,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	15,000
	1.4 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	170,000
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,500
	2. การบริหารจัดการน้ำ	61,800
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	61,800
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	10,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	10,000
6. เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ 478 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	410,400
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	230,400
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (5 ตัน)	165,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	15,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	103,000
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	103,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	10,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	10,000

ตาราง 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
7. เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 148 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	40,000
	1.1 สารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย	40,000
รวมเขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	5,641,800
	2. การบริหารจัดการน้ำ	1,344,400
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	210,000
	รวมแผนงาน/โครงการ	7,196,200

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1.1 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 478 ไร่	1) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (กรมประมง)
1.2 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 148 ไร่	2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (กรมประมง)
	3) โครงการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมฮาลาลด้านปศุสัตว์ (สนง.ปศุสัตว์จังหวัด)
	4) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ (สนง.ปศุสัตว์จังหวัด)
	5) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตรกร (สนง.ปศุสัตว์จังหวัด)
	6) โครงการออกแบบการปรับเปลี่ยนการใช้น้ำเพื่อการเกษตรตามนโยบาย (กรมชลประทาน)
	7) โครงการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่รับน้ำ (กรมชลประทาน)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 906 ไร่	1) โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน (กรมชลประทาน)
	2) โครงการพัฒนาระบบชลประทานด้วยนวัตกรรม (กรมชลประทาน)
	3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (กรมชลประทาน)
	4) โครงการพัฒนาโครงการชลประทานเดิม (กรมชลประทาน)
	5) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ (กรมชลประทาน)
	6) โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำในพื้นที่ชลประทานเดิม (กรมชลประทาน)

แผนการใช้ที่ดินตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
1. การปรับปรุงบำรุงดิน															
เขตเกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	51,200	51,200	51,200	51,200	51,200	256,000	พด.
เขตนาข้าว	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	15	15	15	15	15	75	495,000	495,000	495,000	495,000	495,000	2,475,000	พด.
เขตนาข้าว	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	45,000	45,000	45,000	45,000	45,000	45,000	225,000	พด.
เขตนาข้าว	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	10	10	10	10	10	50	28,800	28,800	28,800	28,800	28,800	144,000	พด.
เขตนาข้าว	1.5 การรณรงค์ฝึกอบรม	ไร่	300	300	300	300	300	1,500	102,000	102,000	102,000	102,000	102,000	510,000	พด.
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ไม้ยืนต้น/พืชทางเลือก	1.6 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	51,200	51,200	51,200	51,200	51,200	256,000	พด.
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ไม้ยืนต้น/พืชทางเลือก	1.7 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	10	10	10	10	10	50	330,000	330,000	330,000	330,000	330,000	1,650,000	พด.
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ไม้ยืนต้น/พืชทางเลือก	1.8 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	พด.
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ไม้ยืนต้น/พืชทางเลือก	1.9 การรณรงค์ฝึกอบรม	ไร่	100	100	100	100	100	500	34,000	34,000	34,000	34,000	34,000	170,000	พด.
เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	1.10 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	50	450	51,200	51,200	51,200	51,200	25,600	230,400	พด.
เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	1.11 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	1	1	1	1	1	5	33,000	33,000	33,000	33,000	33,000	165,000	พด.
เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	1.12 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พด.
เขตเกษตรกรรม, พื้นที่แหล่งน้ำ	1.13 สารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย	ไร่	200	200	200	200	200	1000	8,000	8,000	8,000	8,000	8,000	40,000	พด.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
2. การบริหารจัดการน้ำ															
เขตนาข้าว	2.1 การก่อสร้างจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	150	150	-	-	-	300	375,000	375,000	-	-	-	750,000	พด.
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น/พืชทางเลือก	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขต ชลประทาน	บ่อ	1	3	5	5	5	19	20,600	103,000	103,000	103,000	103,000	391,400	พด.
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น/พืชทางเลือก	2.3 การก่อสร้างระบบส่งน้ำ (งานขุดลอก และงานวางระบบส่งน้ำ)	กม.	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	8,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	5,000,000	พด.
เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	2.4 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขต ชลประทาน	บ่อ	1	1	1	1	1	5	20,600	20,600	20,600	20,600	20,600	103,000	พด.
3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน															
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น/พืชทางเลือก	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	พด.
เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	3.2 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ	กล้า	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	พด.

หมายเหตุ : งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นค่าประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- _____. 2566. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565)**. แหล่งที่มา <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>, 1 พฤษภาคม 2566.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565**. แหล่งที่มา :<https://ebmn.cdd.go.th/>, 1 มิถุนายน 2566.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565**. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2566.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **จำนวนครวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566)**. แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>, 15 พฤษภาคม 2566
- กรมอุตุวิทยามหาวิทยาลัย. 2566. **ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2536-2565)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. 2566. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำธณ ไทรพิภ. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง. 2566. **วิสัยทัศน์**. แหล่งที่มา : <https://dongbang.go.th/public/list/data/index/menu/1710>, 1 พฤษภาคม 2566.

กรมพัฒนาที่ดิน
2003/61 ถนนพหลโยธิน
แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
10900
Call Center
1760